

Аркадий Стругацки, Борис
Стругацки

Гости от космоса¹

1. Заб.Мандор: Това е част от повестта „Извне“, която се състои от три разказа; преведена със съкращения.

Сега, когато целият свят, затаил дъх, слуша радиопредаванията на деветнадесетия спътник, а екипажите на ракетните кораби „Съветски съюз“ и „Вейдади-Ю-и“ се готвят за полет, интересно е да си припомним за необикновените събития, станали преди една година в околностите на Сталинабад.

По това време в различни научно-популярни списания се появиха статии и очерци за пришълците.

Разказите за „телемеханическите диверсанти“ и „силициево-органическите“ чудовища, както и противоречивите твърдения на „очевидци“ за задигнати крави и камиони не издържат никаква критика. Фактите бяха много по-прости и в същото време много по-сложни от всички измислици.

Веднага след като се получи знаменитата телеграма на Стронски, професор Никитин ми предложи да публикувам истината за пришълците. Аз бях един от малцината хора, които наистина ги бяха видели.

– Напишете всичко, както го видяхте със собствените си очи – ми каза той. – И освен това... вземете дневника на Стронски.

Пристъпвайки към разказа, аз предупреждавам, че ще се придържам точно към указанията на професора. За всичко ще разказвам така, както го чувствувахме и виждахме ние – участниците в археологическата експедиция, която изследваше замъка Апида и по една случайност се сблъска с пришълците.

Замъкът се намираше в планината, в една затънтена област, сто километра югоизточно от Пенджикент. Това бе хълм, на върха на който имаше развалини от древни таджикски селища. Групата ни се състоеше от шест души: нашият началник Борис Стронски, моя стар приятел Володя Лукнин и аз. С нас работеха още двама таджики – местни жители, и един шофьор.

В деня, в който се появиха пришълците, Стронски не беше в лагера. Предния ден той бе заминал за продукти до Пенджикент. Чакахме го да се завърне. Провизиите ни се бяха почти свършили.

Седях в палатката и пуших. Мислех за Стронски, който непонятно защо се бавеше. И в тоя момент за първи път видях пришълец. Видях го изведнъж – застанал пред входа на палатката, подобен на огромен паяк – паяк, голям колкото овчарско куче. Той имаше кръгло, плоско като часовник тяло и членести крака. Като ме видя, той за миг остана неподвижен. После бавно тръгна срещу ми. Разделяха ни няколко крачки – не повече. Вдървих се, като го гледах. За мене той бе някакво необикновено, страшно животно, няма и безоко. Пришелецът бръкна в нашата

торба с провизии, взе единствената консерва, която имахме, взе примуса и бързо побягна назад. Той скоро изчезна между камъните. В тоя момент от хълма слязоха Володя и двамата работници. Казах им:

– Паякът отнесе примуса и консервите.

Бях побелял от страх. Володя помисли, че съм се побъркал.

Настъпи вечерта. Споделихме, че може би между закъснението на Стронски и появяването на паяка има някаква връзка. През нощта ни събуди шум от авиационни мотори. Бучеше нещо горе в планината. Изведнъж ярка светлина озари върха на нашия хълм. Стори ми се, че видях как едно тъмно продълговато тяло се плъзна между звездите към югоизток.

На другия ден, когато се изкачихме при разкопките, открихме, че не е останал нито един от черепите, които бяхме намерили вчера. Цялата керамика беше изчезнала. По пода на разкопаните помещения имаше особени следи. Изплашихме се. А машината със Стронски все не идваше. За закуска ядохме остатъка от хляба и пихме студена вода. След като се посъветвах с Володя, аз си нахлупих шапката и тръгнах по пътя за Пенджикент.

До първия населен пункт оставаха не повече от десет километра, когато се появи черният хеликоптер. С глух шум той премина над мен и изчезна в завоя на клисурата. Неговата необикновена форма и черен като оръжейно дуло цвят, ми припомниха за събитията през миналата нощ. Стана ми страшно.

Забързах. После побягнах. На завоя видях спряла кола – газка. До нея стояха трима души и гледаха нагоре. Извиках им:

– Вземете ме до Пенджикент!

В тоя момент зад склона се появи черният хеликоптер и стремително се понесе към нас. Изведнъж се издигна и спря право над главите ни. На корпуса му зина зловеща дупка. Въртолетът бързо започна да слиза. Избухна ослепителна светлина. Аз извиках от болка в очите. Побягнахме. От могъщите витла се понесе и завъртя наоколо жълт облак прах. Когато прахът се разнесе, ние видяхме празното шосе и черното тяло на хеликоптера, което изчезваше в дъното на клисурата.

Както и да е, ние се добрахме до града. Там ми казаха, че преди три дни Стронски тръгнал за лагера заедно с нашия шофьор Коля. Същата вечер Коля се върнал сам в града. Той изглежда обърнал някъде машината със Стронски и сега за свое оправдание разправя една невероятна история за някакво въздушно нападение. Затова е задържан в милицията. Но неговите думи Стронски бил задигнат от някакъв черен

хеликоптер. Кой можеше да ярва на това! Но когато ние разказахме за нашата история, Коля бе пуснат.

Сега, разбира се, всички знаят какво са това пришълците. Но тогава, аз помня, че половината от пристигналата комисия смяташе, че подобни твърдения са несериозни и предлагаше разследването да се предаде на военните и пограничните власти. Съмненията изчезнаха едва след като бе открито мястото, където бяха кацали пришълците, и дневника на Стронски.

Площадката, на която те бяха кацнали, бе разположена в котловина, затворена между планините на около 15 километра от замъка Апида. Тя имаше диаметър около 200 метра, бе изравнена и заградена откряя с големи каменни блокове. Почвата на много места бе обгоряла.

На площадката намерихме един от задигнатите автомобили, смазан, почистен, но без гориво, няколко предмети от неизвестен произход и с неизвестно предназначение, които бяха веднага предадени за изследване, и най-главното дневникът на Стронски. Дневникът лежеше върху седалката на машината и не бе пострадал нито от влагата, нито от слънцето. Само бе покрит с дебел слой прах. По-голямата част от него са бележки за разкопките. Онова, което е написано за пришълците, не е навсякъде достатъчно разбрано. По-надолу аз цитирам напълно тези записки, като правя коментарии на недостатъчно ясните места.

24 август.

„Хеликоптерът донесе още един автомобил – газка № ЖД–19–19. Пришълците (тази дума за пръв път употреби именно Стронски) лазиха по него, после разглобиха мотора и го натовариха на космическия кораб. (На листа е нарисувано нещо подобно на гъба-мухоморка – силно сплеснат конус. До него за сравнение са нарисувани автомобил и човек. Надпис: «космически кораб». На конуса няколко точки. Стрелките, които сочат към тях, имат надпис – «входове». На върха на конуса надпис: «Оттук товарят», отстрани: «височина 15 метра, диаметър в основата – 40 метра».) Нашият всъдеход още стои долу. Аз разтоварих от него всички продукти. Те не ги пипат. На мен не обръщат никакво внимание. Мога да си отида, но не искам.

(Следва много лоша рисунка, която изобразява, както личи, един от пришълците.)

Не мога да рисувам. Черно дискообразно тяло. Осем крака. Краката са дълги и тънки, с по три членчета. Не виждам нито уши, нито очи, но несъмнено те виждат и чуват отлично. Движат се невероятно бързо –

като черни мълнии. Могат да бягат по почти отвесна повърхност като мухи. Интересно е, че тялото не се дели на предна и задна част. Наблюдавах как един от тях, както бягаше, без да спре, изведнъж тръгна в страни, а после назад.

Хеликоптерът донесе крава. Шест пришълци я разгледаха от всички страни. Те са необикновено силни. Един от тях хвана кравата за задните крака и леко я обърна по гръб. Натовариха я на кораба. Хеликоптерът донесе сено, което също натовариха.

Опитах се да ги заговоря по някакъв начин. Не ми обръщат внимание... В кораба има не по-малко от девет пришълца и три хеликоптера. Все пак ме следят. Отидох до камъните, а един пришълец тръгна след мен, зацвърча нещо, после престана. Аз се върнах...

Един от тях има очи: пет блестящи копчета по края на тялото. Те са разноцветни: синьозелено, синьо, виолетово и две черни...

Донесоха нова машина – «ЖД-73-98», заедно с шофьора Кондратиев. Той е много изплашен. Казва, че спал, а после се пробудил от шума на витлата. Обясних му, както можах. Натовариха и неговата кола. Кондратиев бяга около кораба, вика, задява се с пришълците. Искаше да ги бие с камъни, но го задържах. Не бива да си разваляме отношенията. Той изпи моя спирт и легна да спи в сянката.

... Един пришълец лови гущери. Много ловко. Бяга на три крака, а с останалите лови по два-три гущери наведнъж.

Натовариха цяло стадо овце – десет парчета и огромно количество сено. Вече са успели да научат с какво се хранят овцете. Умни същества! Очевидно искат да откарат живи крави и овце. Нашата газка също я натовариха, но продуктите ми оставиха. Също разбираат!...

Какво ако и аз отлетя? Утре ще се опитам да се договоря с тях или да проникна в кораба. Или няма да позволят?

Хеликоптерите им имат по два винта. Понякога по четири. Дължина на тялото – 8 метра. Направени са от матовочерен материал без шевове, според мене не е метал. Не разбирам как да вляза вътре. Не се виждат никакви врати.

Кондратиев си отиде. Искях да пратя по него записка – отказа. Уговаряше ме да си идем заедно. Отиде си без всякакви пречки. Можеше дори да вземе газката. Ще трябва да летя. Такова нещо се случва веднъж в живота.

Пришълците бягат наоколо, като че нищо не е било.

Поразително! Досега не мога да дойда на себе си от учудване. Това са машини!!! Преди малко на две крачки от мен двама пришълци

разглобиха трети. Не вярвах на очите си. Необикновено сложно устройство – не знаех как да го опиша. Жалко, че не съм инженер. Снеха гръбната черупка, под нея друга – звездообразна. В корема има резервоар, и то доста голям. Но как слагат тук различни предмети съвсем не ми е ясно.

Сглобиха го наново. Оставиха го само с четири крака, но вместо тях му поставиха и нещо подобно на огромни клещи. Щом завинтиха и последната част, «новороденият» скочи и побягна в кораба.

Но кой е господар на тези машини? Може би пришълците ги управляват вътре от кораба? Кибернетика или телеуправление? Невероятно. Разбират разликата между хора и животни. Затова не вземат хора...

Никога, никога няма да видя света. Това е страшно.

... Нощ. Часът е дванадесет, пиша на светлината на джобното си фенерче. Когато го запалих, един от пришълците приближи, пламна и избяга...

26 август.

На 23 август в девет часа аз, Борис Стронски, бях отвлечен от черния хеликоптер, който ме откара в лагера на пришълците. До днес, до колкото мога, записвам своите наблюдения. Основни изводи: 1. Пришълците са гости отвън, гости от друга планета. 2. Пришълците представляват необикновено сложни механизми. Техният космически кораб се управлява автоматически.

Пришълците ме разгледаха и според мене – фотографираха. Вреда не ми причиниха. По-нататък не ми обръщаха никакво внимание. Предоставиха ми пълна свобода.

Сега корабът, както виждам, се готви за отлитане. Днес пред моите очи бяха разглобени пет от пришълците и трите черни хеликоптера. Натовариха моите продукти, на площадката остана само едната газка. Двама от пришълците копаят под кораба, а други двама бродят някъде наблизо. Реших да летя с тях. Продуктите ще ми стигнат за около месец. Какво ще стане по-нататък – не знам. Трябва да летя. Ще влезна в кораба, ще намеря кравите и овцете и ще остана там. Не знам как ще бъде с водата. Но ако остана жив – а в това не съм съмнявам, – ще направя всичко, за да се свържа с господарите на пришълците и заедно с тях да се върна на Земята. Мисля, че с тях ще успея да се разбера. И така – ще ида в кораба. Но може би няма да ме пуснат? Ето два вече влязоха вътре. Два още седят под кораба. Отивам. Страшно. Впрочем глупости. Все пак те са машини, а аз съм човек.“

На това място записките свършват. Стронски не се е върнал повече към автомобила. Не се е връщал, защото корабът е излетял. Скептиците говореха за нещастие. Но те затова са си и скептици. Аз от самото начало бях сигурен, че нашият славен ръководител е жив и ще види това, което ние не сме видели даже насън. Той ще се върне и аз му завиждам. Това е най-смелият човек, когото познавам. Не всеки би направил такава стъпка. Аз не бих полетял. Аз видях „паяците“ и те не ми вдъхваха никакво доверие.

В средата на септември пристигна комисия, създадена по инициатива на Академията на науките на СССР. Всички ние като очевидци бяхме разпитани. А в ноември...

Някои читатели знаят за това може би не по-лошо от мен. На осми ноември по всички включени радиоприемници и телевизори се чу силният, треперещ от вълнение глас на нашия скъп Борис Стронски. Мощността на предавателя изглежда е била огромна. Той действуваше на необикновено голям диапазон честота на вълните. Стронски по руски, немски, таджикски и латински съобщи три пъти, че от един месец се намира на борда на гигантски космически кораб, пристигнал по негово мнение от друга планета. Корабът е станал спътник на Земята в засенченото от нейното тяло пространство. Стронски с голям ентузиазъм разказа за тези, които управляват кораба и са творци на изумителните паякообразни машини.

По думите на Стронски космическият кораб лети около Земята вече половина година. Господарите на кораба са твърде слаби физически, за да рискуват да слязат на една непозната планета с огромно притегляне. Затова техният автоматически разузнавач извършвал полети до Земята вече няколко пъти.

– За хората от Земята ще бъде твърде интересно да узнаят – каза Стронски, – че механическите „паяци“ и черните хеликоптери са се появили в Антарктида, в Североизточна Канада, в Норвегия. Тяхното появяване в Таджикистан бе първото им кацане на малките ширини.

Бързайки, вероятно за Да премине към най-важното, Стронски не се спря на подробности за своето пребиваване в кораба. Той предаде, че гостите от космоса желаят да се срещнат с други представители на човечеството, за което предлагат среща на всяка точка от орбитата на техния кораб-спътник. Наблюдавайки изкуствените спътници и автоматическите ракети, те вярвали, че този полет не излиза извън пределите на техническите възможности на хората.

Останалото е известно. На съвместно съвещание представителите на Академиите на науките на СССР и Китайската народна република решиха да изпратят на срещата първите два пилотирани междупланетни атомни кораби „Съветски съюз“ и „Вейдади-Ю-и“. Тези кораби се готвеха за полет около Луната. Измененият маршрут не предизвиква възражение у екипажите. САЩ съобщиха, че изпращат една безпилотна ракета, снабдена с телепредавател.

Не след дълго ние ще узнаем за природата на нашите гости от космоса, за устройството на техния звездолет и необикновените механизми, които те изпращат на Земята. Що се касае до паякообразните машини, то те по мнението на големия ленинградски специалист Титов, са универсални логически механизми с неограничена програма; тоест кибернетически устройства, способни при дадена ситуация логично и последователно да извършват най целесъобразни действия.

След седмица стоманените гиганти, създадени от гения на човека, ще се устремят в ледената пропаст на вселената за среща с разума на друг свят. Не бива без вълнение да се мисли за тази среща, откриваща нова страница в историята на нашата планета.

КРАЙ

© 1958 Аркадий Стругацки

© 1958 Борис Стругацки

Аркадий Стругацкий, Борис Стругацкий
Пришельцы, 1958

Сканиране: Петър Копанов, 2008
Разпознаване и редакция: Mandor, 2009

Издание: Сп. „Наука и техника за младежта“, бр.8/1958

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10212>]